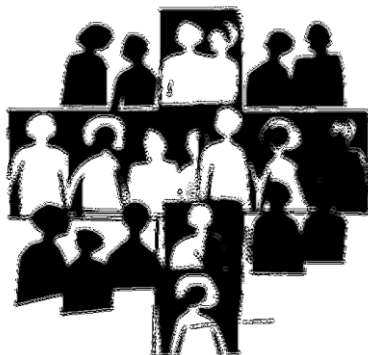

Welkom bij het WinterWerk van de Raad van Kerken Zuidhorn.
Wij bieden een breed scala aan activiteiten op het gebied van vorming en toerusting. De opzet is nadrukkelijk oecumenisch van aard.

Opgave kan via het formulier in het midden van het blad of liever via de mail (u krijgt dan ook een bevestigingsbericht) naar winterwerkzuidhorn@gmail.nl

Graag voor 4 oktober 2022 opgeven!

Later kan vaak ook nog, maar bepaalde activiteiten hebben een maximum aantal deelnemers. **Aanmelden is extra belangrijk in verband met eventuele corona-maatregelen.** Lettend op de grootte van de ruimtes, ventilatie, onderlinge afstand en het maximumaantal personen houden wij rekening met deze maatregelen.

De **activiteiten** –behalve het toneelstuk en het kloosterweekend – zijn gratis, maar u moet wel zelf koffie of thee betalen. En een **vrijwillige bijdrage** komt altijd van pas.

Vervoer: bij slecht weer of wanneer u slecht ter been bent kunt u contact opnemen met de inleider of bovenstaand mailadres. Wij proberen dan vervoer te regelen.

Formulieren (zie middenpagina) kunt u inleveren in uw kerk en op Poortkampen 27 of in de brievenbus van Klein Hanckema, Kerkstraat 14

Raad van Kerken Zuidhorn

De Raad van Kerken Zuidhorn is opgericht in 1977. De Raad van Kerken is een samenwerkingsverband van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente in het Westerkwartier, de Gereformeerde Kerk PKN (Gastkerk) te Zuidhorn, de Hervormde Gemeente PKN (Dorpskerk) te Zuidhorn en Rooms-katholieke Jozefgemeenschap (Hildegardparochie) in Zuidhorn. De mogelijkheid tot deelname van andere plaatselijke kerken staat open. De Raad van Kerken wil vorm en inhoud geven aan de plaatselijke oecumene. Daarnaast dient de Raad als ontmoetingsplaats voor de kerkgenootschappen ter plaatse. Binnen de Raad wordt gesproken over gemeenschappelijke aandachtsvelden en onderwerpen van bezinning. De Raad neemt initiatieven en doet voorstellen met betrekking tot kerkelijke en maatschappelijke zaken.

Gegevens Raad van Kerken

Website	www.raadvankerkenzuidhorn.nl
Banknummer	NL71 INGB 0003 8776 75
Adres	Raad van Kerken te Zuidhorn, Zuiderweg 13, 9801 TD Zuidhorn

Leden Raad van Kerken Zuidhorn

Paulien Costongs-De Kovel (secretaris)	ppa.costongs@home.nl Dorpskerk PKN
Renée ter Veer-van Pelt (penningmeester)	rmterveer@telfort.nl Doopsgezinde Sociëteit
Pastor Myriam Oosting	Pastor.Oosting@hildegardparochie.nl Hildegardparochie
Jannie Werksma	werksmaj@gmail.com Gastkerk PKN
Ds. Hester Wouda	h.j.wouda@gmail.com Dorpskerk PKN
Gijs Heijbroek	g.heijbroek@gmail.com Hildegardparochie
Aram Kooistra-Pourdjafar	aramani82@hotmail.com Hildegardparochie

Oecumenische diensten seizoen 2022-2023

Diensten 2022	Voorganger, soort dienst	Locatie
16 oktober	Nog geen voorganger bekend	Gastkerk
25 september 15.00 uur	Hester Wouda, cantatedienst	Gastkerk
6 november 19.30 uur	Taizéviering	Dorpskerk
Diensten 2023		
22 januari	Hester Wouda	Gastkerk
3,4,5 april vespers	Gijs Heijbroek	Jozefkerk
5 februari	Ionaviering	Vermaning
18 juni	Doopsgezinde voorganger	Gastkerk

Gegevens van de deelnemende kerken

Dorpskerk (Hervormde Gemeente PKN) Zuidhorn

kerkgebouw	Dorpskerk , Kerkstraat 18, 9801 CN Zuidhorn (ingang ook aan Jellemaweg) tel: zie kosten
website	www.dorpskerkzuidhorn.nl
ontmoetingsruimte	Klein Hanckema , Kerkstraat 14, 9801 CN Zuidhorn reservering via kosten en website
kosten	mw. S. (Sabrina) van den Berg, Jellemaweg 53, Zuidhorn, kosterdorpskerkzuidhorn@gmail.com tel 06-42554544
predikant	ds. H. (Hester) Wouda, tel 06-19704879, h.j.wouda@gmail.com .
scriba	mw. M. (Marjanne) Beiboer, Koekoeksbloem 1, 9801 LW Zuidhorn, 06-55851518, scribahervormdzuidhorn@gmail.com

Gastkerk (Gereformeerde Kerk PKN) Zuidhorn

kerkgebouw	Gastkerk , De Gast 58a, 9801 AG Zuidhorn
ontmoetingsruimte	De Gasthorn , naast de kerk, tel 502864

website www.gastkerkpkn.nl
koster fam. Matter, Meidoornstraat 1, Noordhorn
tel 502864
predikant vacant
scriba mw. A. (Annet) Tempel, tel 06-15625531
scriba@gastkerkpkn.nl
corr. adres: De Gast 58a, 9801 AG Zuidhorn

Rooms-Katholieke Jozefgemeenschap van de Hildegardparochie

kerkgebouw ***St. Jozefkerk***, De Gast 38, 9801 AE Zuidhorn,
tel 06 26319428
website www.hildegardparochie.nl
ontmoetingsruimte ***R.K.-pastorie***, naast de kerk
koster C.M. Stolwijk, tel 050 5515832
pastores A. Jellema, pastor.jellema@hildegardparochie.nl
M. Oosting, pastor.oosting@hildegardparochie.nl
secretaris dhr. M. Hibma, secr.jozef@hildegardparochie.nl

Verenigde Doopsgezinde Gemeente van het Westerkwartier

kerkgebouw ***Doopsgezinde Vermaning***, Langestraat 62
9804 PL Noordhorn (geen postadres)
ontmoetingsruimte ***De Schuilplaats***, achter de kerk
website www.dpgwesterkwartier.doopsgezind.nl
predikant vacant
secretaris mw. J.M.U. de Haas- de Boer, Troelstraweg 23,
9801 KR Zuidhorn, tel 0594-504235

WinterWerkcommissie 2022-2023

Dhr. Peter van Kruining
Dhr. Yke Luinenburg
Ds. Henk Pol
Mw. Renée ter Veer
Ds. Hester Wouda

Contact via winterwerkzuidhorn@gmail.com of 06 1888 5929

PROGRAMMA WINTERWERK 2022-2023

1 Stiltebijeenkomsten

Veel mensen zijn op zoek naar ontspanning, rust en stilte. Zij willen loskomen van de geluiden en beelden die dagelijks op hen afkomen. Of zij willen in alle rust een kaars aansteken.

Misschien bent u wel zo iemand, hebt u behoefte aan een halfuurtje 'niets'. U hoeft niet ver te zoeken, een keer in de week kunt u terecht in de Dorpskerk.

Ook het komende seizoen zijn er stiltebijeenkomsten. Elke vrijdagavond zijn we bij elkaar van 19.30 tot 20.00 uur.

We luisteren naar een korte tekst en zijn dan stil. Na een muzikaal intermezzo, halverwege de bijeenkomst, is er weer een moment van stilte. Die stilte kan u uitnodigen tot nadenken, tot dromen, tot

bidden of mediteren, net wat bij u past. Tenslotte wordt een afsluitende tekst voorgelezen.

Op elke laatste vrijdag van de maand is er iemand die de muziek 'live' verzorgt. Zo luisterden we het afgelopen jaar naar fluit, orgel, klarinet en viool. De gekozen teksten zijn gedichten, korte gedachten of liedteksten van Huub Oosterhuis tot Toon Hermans, van Ida Gerhardt tot Nelson Mandela.

Voor iedereen die het prettig vindt om in stilte samen te zijn... elke vrijdagavond vanaf 3 september t/m 17 december en van 7 januari t/m 23 juni van 19.30 tot 20.00 uur in de Dorpskerk, aan de Jellemaweg in Zuidhorn. Wees welkom!

Begeleiding Marleen Diepeveen, Martine Oostland, Gertruud Prenger en Ruud Smienk

Datum elke vrijdag, behalve in juli en augustus

Tijd en plaats 19.30-20.00 uur, Dorpskerk, Kerkstraat 18

2 Cursus geloofsopvoeding

Dit is een cursus voor ouders met kinderen in alle leeftijden. Een cursus bestaande uit vijf avonden, die we organiseren samen met het jeugdwerk in De Rank.

Tijdens de avonden zullen verschillende thema's besproken worden:

Avond 1: Autoriteit, je bent als ouder altijd een spiegel voor je kinderen

Avond 2: de andere gelijke, wat gebeurt er in vriendengroepen en wat kun je daar als ouders mee?

Avond 3: de separatiepool, deze avond gaat over losmaken en loslaten

Avond 4: de andere sekse, deze avond zal het gaan over seksualiteit en geloof

Avond 5: zelfevaluatie van een puber, elke ochtend weer vragen jongeren zich af, ben ik wel tevreden over mezelf? Wat moet je daarmee?

Gedurende de avonden worden ook de verschillende levensfasen van jongeren behandeld.

De avonden worden gehouden door Bert Wienen. Bert heeft ervaring als behandelaar en hulpverlener in de jeugdhulp, is psycholoog, onderwijskundige en Associate Lector bij het lectoraat Jeugd van de Hogeschool Windesheim.

De avonden zullen beginnen met een inhoudelijk deel door Bert, er is tijd om als deelnemende ouders met elkaar in gesprek te gaan én natuurlijk om vragen te stellen.

Ervaring leert dat de cursus elke ouder handvatten geeft die kunnen helpen bij de opvoeding van kinderen. Een aanrader voor elke ouder dus.

Inleider Bert Wienen

Data maandag 5 en 19 september en 3, 10 en 31 oktober

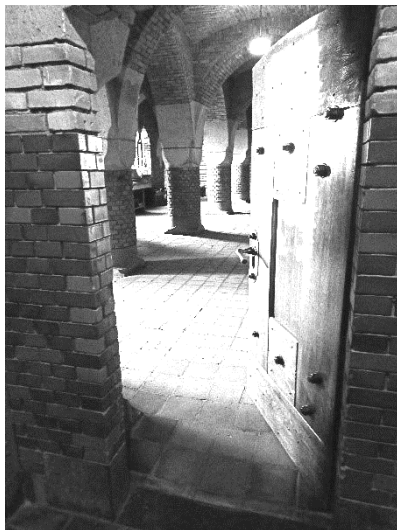
Tijd en plaats 20.00 uur in De Rank, Westergast 8

3 Lectio Divina: de ladder van de kloosterlingen

In ieder kloosterritme is er tijd ingeruimd voor lectio divina. Koffiedrinken met God noemde een broeder het. Tijd om stil te worden, tijd om te lezen en te luisteren. Mediteren met een tekst kent meerdere stappen: lezen en binnen laten komen, herkauwen, luisteren naar wat de tekst specifiek jou vandaag te melden heeft en dan stil zijn in de nabijheid van God om vandaaruit vol compassie actief weer de wereld tegemoet te treden.

Aan de hand van de psalmen in de vertaling van Ida Gerhard en Marie van der Zeyde ontdekken we zo samen hoe de psalmen ons in het dagelijkse leven kunnen inspireren. Door het samen zijn, door te horen waar een ander bij een woordkeuze of zinsnede blijft hangen, komt een psalm op een andere, onverwachte, nieuwe manier tot leven. Ook al zou je een psalm helemaal uit je hoofd kennen dan nog zal er iets nieuws, iets inspirerends naar boven komen.

We sluiten altijd af met de vertaling van Huub Oosterhuis om zo te ervaren hoe zijn woordkeuze nog weer een andere ingang kan zijn om tot God te komen.

Begeleiding Sabrina van den Berg, oblaat van de Abdij St. Adelbert te Egmond-Binnen

Data donderdagmiddag 6 oktober, 3 november, 24 november, 15 december, 12 januari, 2 februari, 2 maart en 23 maart

Tijd en plaats 14.00 - 15.30 uur, in Klein Hanckema, Kerkstraat 14

4 Van Alfa tot Omega

Een cursus Grieks van het Nieuwe Testament

Het Nieuwe Testament is in het Grieks geschreven. Alfa en omega vormen de eerste en de laatste letter van het Griekse alfabet, de voorloper van het ons bekende alfabet. Als wij Bijbelvertalingen met elkaar vergelijken, ontdekken we al snel dat ze onderling verschillen. Wat is nu de juiste

vertaling? Dat kunnen we alleen te weten komen door de oorspronkelijke tekst te lezen. Dat is het doel van deze cursus.

De eerste vier avonden besteden we aan het leren schrijven van het Griekse alfabet, een inleiding op de grammatica en het lezen van korte teksten.

De volgende lessen zijn gewijd aan het bestuderen van gedeelten uit het evangelie of de brieven.

Dit najaar is het onderwerp

“Een onoverbrugbare kloof”

De evangelist Lucas heeft een aantal verhalen die in de andere evangeliën niet voorkomen. Een daarvan gaat over de Rijke man en de arme Lazarus. Alleen in deze parabel wordt een naam genoemd.

De cursus is bedoeld voor kerkgangers en andere geïnteresseerden.

Tijdens de *introductiebijeenkomst* worden nadere afspraken gemaakt. In principe worden alle **acht** lessen op **maandagavond** gegeven van **19.30 tot 21.30 uur**.

***Cursusleider** Hans Jongejan*

***Cursusdata** maandag 3, 10, 17, 24, 31 oktober, 7, 14, 21 en 28 november*

***Aanvang** maandagavond 3 oktober 2020*

***Tijd en plaats** 19.30 uur, de Gasthorn, de Gast 58a*

***Benodigd** Een schrift voor het maken van aantekeningen.*

Kleine Griekse grammatica, door Nuchelmans-Diercks. Vanaf de 19 druk. Dit boek is in de boekhandel te bestellen, maar is ook tweedehands verkrijgbaar.*

5 Meditatiegroep: Hoe leef ik groen en gelovig? Franciscus inspireert

Dat duurzaam leven belangrijk is, weet ieder van ons. Maar hoe doe je dat in praktijk? We laten ons in deze cursus inspireren door Franciscus van Assisi. Wandelend met zijn broeders ontwikkelde hij zijn leefstijl: kwetsbaar, betrokken, eenvoudig en vredelievend en vooral levend vanuit de vreugde om je leven op deze mooie planeet dat je zomaar toevalt.

Elke avond maken we kennis met een thema van Franciscus door in gesprek te gaan en een meditatieve oefening te doen. Daarna gaan we met een duurzame oefening bij het thema aan de slag. We wisselen ideeën uit en je kunt elkaar helpen om een duurzame leefstijl te vinden die bij jou en je leefsituatie past. Een leefstijl die plezier geeft omdat je leeft uit je inspiratie of geloof. Een leefstijl die je verbindt met velen die werken aan een duurzame planeet. Van harte welkom om mee te doen, want samen verduurzamen is erg leuk!

We werken met het nieuwe cursusboek van de auteur Corinne Groenendijk, *VerduurSamen met Franciscus. Naar een groene en geïnspireerde leefstijl*, dit verschijnt eind augustus.

Begeleiding Sabrina van den Berg en ds. Hester Wouda

Data donderdag 13 oktober, 17 november, 8 december, 19 januari, 9 februari, 9 maart, 30 maart en 20 april

Tijd en plaats 19.30 - 21.30 uur in Klein Hanckema Kerkstraat 14

6 Titus Brandsma (23 februari 1881-26 juli 1942)

Al eerder was het de bedoeling om in het WinterWerk een avond te wijden aan Titus Brandsma. Aanvankelijk in het kader van 75 jaar bevrijding. Door corona kon dat geen doorgang vinden. Opnieuw is er aanleiding om over Titus te spreken en wel omdat hij op 15 mei van dit jaar door paus Franciscus heilig is verklaard!

Wat houdt een heiligverklaring in? Wat is er voor nodig om heilig verklaard te worden? En vooral: waarom is Titus Brandsma heilig verklaard?

Op deze avond zullen we met elkaar spreken over de zin of onzin van heiligverklaringen, maar vooral ook

luisteren naar het verhaal over het leven en het geloof van Titus. We zullen enkele korte teksten lezen die hij in de gevangenis geschreven heeft. Daarin komt naar voren hoe hij zijn geloof beleefde.

Titus komt uit een Friese katholieke boerenfamilie. Hij trad in bij de orde van de Karmelieten. Hij heeft zich zeer ingezet voor de emancipatie van de katholieken.

Hij nam veel initiatieven op het gebied van onderwijs en was actief in de journalistiek. Daarnaast was hij ook hoogleraar aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen, waar hij o.a. colleges mystiek gaf. In de oorlog werd hij gearresteerd, omdat hij zich verzette tegen het naziregime. Hij werd afgevoerd naar Dachau, waar hij enige maanden later omkwam, uitgeput door alle ontberingen.

Gespreksleiding pastor Hilda van Schalkwijk

Datum donderdag 3 november 2022

Tijd en plaats 20.00 – 22.00 uur in Klein Hanckema, Kerkstraat 14

7 WINTERAVONDTONEEL

Toneelgroep E POI speelt HOGE NOOD

Tekst Peter Heerschop (NUHR) en Leny Hamminga

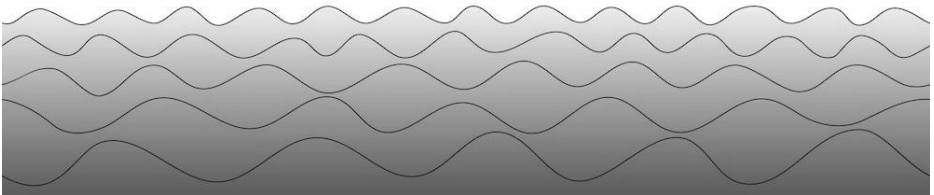
Als straks nog maar de helft van Nederland bewoonbaar is, wie mag daar dan wonen?

Als straks de uiterwaarden van de IJssel en de Rijn 10x zo groot zijn, afwateren in zee door de te hoge zeespiegel onmogelijk wordt, waar blijven wij dan met zijn allen?

Zoals altijd in Nederland, weet één politieke partij het antwoord. Alleen zij die nuttig zijn, mogen blijven. Zij houden droge voeten. Maar wie is nuttig voor het land? En wie gaat dat bepalen? Vier lieden van onbesproken gedrag gaan dat regelen, maar de tegenstem laat zich ook horen. Is er een echo van de gele hesjes te bespeuren?

En...

In het riet zit een visser, ongenaakbaar gooit hij zijn hengel uit. Alles gaat langs hem heen.

Een toneelstuk dat uitnodigt tot gesprek!

Begeleiding Peter van Kruining

Datum vrijdag 4 november 2022

Tijd en plaats 20 uur in de Gasthorn, De Gast 58a

Maximaal 40 personen

Entree €7,50

8 De Keuze van Beatrice

Beatrice kan het leven van haar man Antonio redden als ze een nacht het bed deelt met de tiran Sigismondo. Zo kan ook Francesca het leven van haar man Giovanni redden. De dames maken ieder een keuze, maar niet dezelfde. Hun mannen vinden allebei dat hun echtgenotes verkeerd gekozen hebben. Dit is in twee zinnen de inhoud van een kort toneelstuk van Luisa Treves dat speelt in het Italië van de 15^e eeuw.

Luisa Treves 1919-2015

We gaan het stuk met elkaar lezen en daarna volgt de discussie. Wat vinden wij van de keuzes van Beatrice en Francesca ? Hoe gaan de dames vervolgens met elkaar om? Wat te zeggen van het gedrag van de twee mannen ? Zijn er in het Nieuwe Testament verhalen die hier iets mee te maken hebben ? Hoe zouden wij gekozen hebben ? En zo verder... De ervaring met het lezen van het toneelstuk “de brief van Don Juan” in het vorige seizoen was heel positief. Dus: laten we dit seizoen wéér samen een stuk lezen.

Inleider Peter van Kruining

Aantal deelnemers minimaal 6

Datum woensdag 9 november 2022

Tijd en plaats 20.00 tot 22.00 uur in Klein Hanckema, Kerkstraat 14

9 Boekbespreking: Simon Mawer, De glazen kamer

Als muren konden praten... dan valt er heel wat te vertellen. Dat zou een korte typering kunnen zijn van het boek van Mawer (oorspronkelijk *The Glass Room*). Het huis waarnaar de roman (historische fictie) gemodelleerd is, is de villa Tugendhat in Brno, Tsjechië, ontworpen door Ludwig Mies van der Rohe. De tijd: Wereldoorlog I is voorbij. De Donaumonarchie valt uiteen. In de nieuwe Tsjechoslowaakse republiek is er een geest van openheid, eerlijkheid, optimisme en vrijheid. De familie Landauer (Viktor en Liesel) belichaamt die geest. Zij besluiten een futuristisch huis te bouwen, waarvan de glazen kamer het hoogtepunt is. Niet

praktisch maar wel spraakmakend.

Als er barsten in de geest van tijd komen, komen er ook barsten in de glazen kamer. Ontrouw brengt een barst in de relatie. De opkomst van het nationaal- socialisme is de bedreiging van buitenaf. Want Viktor is Jood. Het gezin moet vluchten. Een bombardement vernietigt de glazen wanden. Het huis krijgt ramen; het optimisme en de openheid zijn verdwenen.

Tijdens het nationaalsocialisme wordt het glazen huis een centrum voor biometrisch onderzoek. Het doel is zuiverheid van ras te bewaren en te onderzoeken. Tijdens de communistische periode huizen soldaten in het huis. Vervolgens wordt het huis een oefenruimte voor kinderen met polio. Na de val van de Muur (1989) is het huis het toneel van een verrassende ontmoeting. De oorspronkelijke bewoners zijn weer in beeld.

Mawer heeft een mooie en toegankelijk geschreven roman aan ons gegeven. Het boek werd genomineerd voor de Booker Prize. Het biedt een interessante toegang tot de geschiedenis van de 20^e eeuw en geeft mogelijkheden inhoudelijk over de aangesneden thema's te spreken.

Gespreksleiding ds. Henk Pol

Datum woensdag 23 november 2022

Tijd en plaats 20.00 uur in Klein Hanckema, Kerkstraat 14

10 FILM Corpus Christi

De Poolse ex-delinquent Daniel is 20 wanneer hij wordt vrijgelaten uit de jeugdgevangenis.

Daar staat hij dan op straat, zonder enige eigendommen, maar wel met een droom: priester worden. In de gevangenis kwam hij in aanraking met God en daardoor

wil hij zijn vroegere, rebelse identiteit graag aan de kant zetten voor een nieuw leven binnen de kerk. Echter blijkt het officiële priesterschap helaas niet te zijn weggelegd voor iemand met een strafblad en wordt Daniel ‘gedwongen’ zijn doel op een niet zo conventionele manier te bereiken. Wanneer hij toevallig langs een dorp in nood komt, bedenkt hij zich geen twee keer en besluit hij zich voor te doen als hun nieuwe priester. Vanaf dat moment is de 20-jarige Daniel priester van een kleine Poolse gemeenschap. Maar bepaald geen gewone!

De film is losjes gebaseerd op ware gebeurtenissen. Als kijker word je heen en weer geslingerd tussen sympathie en boosheid. Kun je waardering opbrengen voor een boef en bedrieger? Subtiële kritiek op de kerk is een belangrijk thema in deze vaak humoristische maar ook wrede film. Corpus Christi won vele prijzen en werd genomineerd voor de Oscar.

Begeleider Yke Luinenburg

Datum donderdag 15 december 2022

Tijd en plaats 19.30 uur in Klein Hanckema, Kerkstraat 14

Maximaal 18 personen

11 Ionaviering voorbereiden

Lijkt het je leuk om kennis te maken met de spirituele traditie van Iona en samen een Ionaviering voor te bereiden? Als voorbereiding zullen we ons laten inspireren door een bezoek aan een Ionaviering in de buurt (bijvoorbeeld in Groningen of Leeuwarden, afhankelijk van het aanbod). Daarna gaan we aan de slag om zelf een Ionaviering voor te bereiden, die gehouden zal worden op zondagavond 5 februari 2023 om 20:00 uur.

Ionavieringen zijn geïnspireerd door de liturgie van de oecumenische gemeenschap op het gelijknamige Schotse eiland. Deze gemeenschap is uitgegroeid tot een wereldwijd netwerk dat zich inzet voor vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping. Er worden liederen uit de Ionatraditie gezongen, waarbij de gelezen teksten en gezongen melodieën zich kenmerken door eenvoud. Uiteraard is ook iedereen die niet meedoet aan de voorbereiding van harte welkom in deze laagdrempelige oecumenische viering.

Begeleiding ds. Hester Wouda

Plaats Ionaviering Doopsgezinde Vermaning, Langestraat 62, Noordhorn

Datum viering zondagavond 5 februari 2023

Vorbereidingsavonden dinsdag 10 en 24 januari 2023

12 Blootgesteld aan weer en wind Groninger grafcultuur in de open lucht

De provincie Groningen is in veel opzichten uniek: het is er (nog) relatief rustig, van die rust kan men genieten in diverse natuurgebieden en op het gebied van cultureel erfgoed is er van alles te vinden: borgen, kerken, orgels, monumentale huizen.

Wat bijna niemand weet is dat de provincie Groningen een unieke grafcultuur heeft. In kerkgebouwen liggen vele kapitale grafzerken uit diverse tijden, maar ook in de open lucht is er op het gebied van grafcultuur meer te vinden dan in enige andere Nederlandse provincie. De oudste zerken dateren van het begin van de zeventiende eeuw. Vele kapitale zerken uit de daarna volgende eeuwen zijn nog steeds te bewonderen, zonder dat men om de sleutel van de kerk moet vragen.

De bedoeling van deze avond is belangstelling te wekken voor dit belangrijke culturele erfgoed. Vaak liggen belangrijke grafzerken onder een dikke laag modder en mos en zijn ze niet leesbaar. Weinigen kijken er naar om. We zullen zien welke ‘modes’ op het gebied van vormgeving door de eeuwen heen te zien zijn. De opzet van de lezing is chronologisch, aan de hand van door mij gemaakte foto’s.

Wie nu alvast wat over dit onderwerp wil lezen: van de negen artikelen die ik over Groninger grafcultuur heb geschreven in de Groninger Kerkbode zijn inmiddels zes in dit blad gepubliceerd.

Inleider Kees Kugel

Datum donderdag 12 januari 2023

Tijd en plaats 20.00uur in Klein Hanckema, Kerkstraat 14

13 Poëzie lezen – twee avonden met poëzie

Twee avonden om samen poëzie te lezen en naar elkaar te luisteren wat gedichten ons te zeggen hebben.

Fluisteren is als regen op de zaadjes van geheimen.

Uit: Raadsel 2019

We willen met elkaar de interesse voor poëzie delen. Wat is poëzie precies? Poëzie laat soms een ander licht schijnen, maar hoe doet poëzie dat? Bestaat poëzie uit geheimtaal? Moet je woorden op een andere manier uitspreken? Bestaat er een decoderingsysteem? Hoe is de structuur van een gedicht en waarin verschilt het van proza? Zijn de overeenkomsten tussen gedachtegangen in een gedicht en de verhaallijnen in proza? Hoe worden thema en motieven uitgewerkt?

Tijdens de twee avonden met poëzie zullen we gedichten voorlezen en bespreken met elkaar wat een gedicht inspirerend maakt. En ook waarom gedichten ons soms niets zeggen. Hoe vind je de gelaagdheden in het gedicht? We behandelen zowel moderne als oudere poëzie. We kijken welke stijlfiguren in de poëzie worden gebruikt, zoals climax, herhaling, opsomming, tegenstelling. We kunnen ook oefenen en aan de slag gaan om een

concept-gedicht af te maken en dan bespreken waarom de ene variant beter is dan de andere.

Daarnaast zal er ruimte en gelegenheid zijn om met de inleider in gesprek te gaan over het schrijven van poëzie, de zin en onzin van poëzie, en wanneer is een gedicht nu af.

Inleider dichter Willem Tjebbe Oostenbrink

Groepsgrootte max 12 personen

Data donderdag 26 januari en 2 februari 2023

Tijd en plaats Klein Hanckema 20.00-22.00 uur

14 Het toekomstige in het Nieuwe Testament

Toekomst en perspectief zijn kerngedachten niet alleen in de evangeliën, maar ook in de rest van het Nieuwe Testament. Om vorm te geven aan die gedachten worden beelden gebruikt. Een van die beelden is het beeld van het eschaton. Dat Griekse woord is te vertalen met: het laatste, het uiteindelijke, de kern der dingen. Een belangrijk eschatologisch begrip is het koninkrijk van God. Dat koninkrijk is een kerngedachte om perspectief aan de gemeente te bieden. De vraag komt boven wat dit begrip aan hedendaagse gelovigen te bieden heeft. Hoe wordt in de boodschap van

Jezus en over Jezus dat koninkrijk ingevuld? En hoe vullen wij dat in als wij denken over de geopolitieke vraagstukken van onze tijd?

Nauwverwant met het eschaton is de apocalyps. Apocalyps is letterlijk onthulling, openbaring. In een vreemde maar ook intrigerende taal wordt troost onder woorden gebracht. Het laatste Bijbelboek (de Openbaring aan Johannes) maakt gebruik van die taal. Maar ook de evangeliën kennen apocalyptische gedeelten.

De eerste christelijke gemeente geloofde dat het eind der tijden op handen was. Zij geloofden in het op handen zijnde einde van de geschiedenis. Toen dat einde niet kwam, moest het christelijk geloof opnieuw geïnterpreteerd worden. Welke invloed heeft dat voor het beleven van toekomst? In dat licht is het ook belangrijk hoe Jezus in de evangeliën getekend wordt. Is Jezus een apocalypticus? Of moet hij bijvoorbeeld meer als leraar van (levens)wijsheid beschouwd worden. En hoe speelt het beeld bevrijder of verlosser een rol?

In een tweetal avonden willen wij deze vragen onder ogen zien. Wij zullen teksten lezen en samen spreken over de betekenis van die teksten. Het is daarom handig dat iedere deelnemer een Bijbel bij zich heeft.

Gespreksleiding ds. Henk Pol

Data woensdag 1 en 8 februari 2023

Tijd en plaats 20 uur in de Schuilplaats, achter de Doopsgezinde Vermaning, Langestraat 62, Noordhorn

15 Bezinningsavond over het kruis van San Damiano

Het kruis van San Damiano is verbonden met een roepingservaring van de heilige Franciscus van Assisi. In 1206 was Franciscus zoekende en ging het kerkje van San Damiano binnen om te bidden. Het kerkje was in verval. Terwijl Franciscus voor het kruis bad hoorde hij een stem die zei: “Franciscus ga heen en bouw mijn huis weer op, dat in puin ligt, zoals je ziet.” Franciscus vatte dit letterlijk op en heeft het kerkje van San Damiano eigenhandig herstelt, maar kwam in de loop der tijd op het spoor van zijn eigenlijke roeping het vormen van een gemeenschap van arme broeders. Deze gemeenschap groeide uit tot een grote orde die een impuls voor

de hervorming van de hele kerk gaf.

Het kruis van San Damiano hangt tegenwoordig in een aparte kapel in de Clarakerk in Assisi.

Het kruis is geen gewoon kruisbeeld zoals we die in vele katholieke kerken tegen komen. Het is eigenlijk een icoon. En net als andere iconen wil dit icoon een venster op de eeuwigheid zijn.

Pastor Myriam wil aan de hand van een aantal dia's meer vertellen over het kruis van San Damiano. Zoals onder anderen: wie zijn de figuren die we zien op het kruis, en waarom zijn ze afgebeeld?

De avond eindigt met een bezinningsmoment.

Begeleiding Pastor Myriam Oosting

Datum donderdag 16 februari 2023

Tijd en plaats 20.00 uur in Klein Hanckema, Kerkstraat 14

16 Kloosterweekend in Egmond-Binnen

De Sint Adelbertabdij in Egmond-Binnen is een begrip. Met een onderbreking na de Reformatie is in Egmond al meer dan duizend jaar een gemeenschap van Benedictijnse monniken te vinden die dagelijks bidt en werkt en in leven en werken ervan getuigt hoe goed een leven met God is. In de eigen woorden op de website:

“Een plaats van gebed en ontmoeting, van rust en stilte, waar iedereen zich thuis mag voelen en op adem mag komen. Een oord waar men zich erop toelegt ‘vrij te worden voor God’, naar de wapenspreuk van dit huis: ‘Deo Vacare’. Vrij zijn voor God strekt zich ook uit naar onze evenmens: een open houding naar ieder die bij ons aanklopt. Een luisterbereidheid voor wie zijn hart wil uitstorten. Een woord van bemoediging en vrede voor allen die zoeken naar hun weg door het leven.”

Als gasten nemen wij zoveel mogelijk deel aan de getijden, de diensten door de dag heen. Daarnaast is ruimte voor gesprek, wandelingen of waar men maar behoefte heeft. Het ritme van de getijden is het vaste deel van het programma, verder iedereen vrij om zijn of haar eigen weg te gaan.

Begeleiding Yke Luinenburg

Data vrijdag 17 tot en met zondag 19 februari 2023

Kosten €120,- exclusief reiskosten. We reizen zoveel mogelijk samen met auto's.

Maximaal 10 personen

17 Rondje kerkbezoek

Kluizenarij Onze Lieve Vrouwe van de Besloten tuin in Warfhuizen

De kluis is in 2001 gesticht in de voormalige Hervormde Kerk van Warfhuizen. Er is een eenvoudige kluizenaarswoning gerealiseerd, die door een heremiet (pater Hugo) wordt bewoond, die daar in soberheid leeft. In het interieur is een afgesloten gebied (clausuur) waarbinnen de kluizenaar bidt en werkt, zichtbaar afgescheiden door een hek dat tussen het priesterkoor en het schip staat. Na de komst van het Spaanse processiebeeld: “de Bedroefde Moeder van Warfhuizen” is de kapel van de kluis een Maria-bedevaartsplaats geworden. Het bedevaartseizoen loopt van 1 mei tot 15 september, de kerk is dan van 5.30 tot 20.00 uur open, maar wij zullen een Heilige Mis bijwonen.

Datum nog niet bekend. Bij uw opgave wordt het doorgegeven!

Bezoek aan Nijkleaster in Jorwert

Nijkleaster (nieuwe klooster) wil een plek zijn van stilte, bezinning en verbinding. Een bijzondere plek op het Friese platteland waar je in alle rust op adem kunt komen. Elke woensdag wordt een *kleasterochtend* met *kleasterkuier* (wandeling) aangeboden die begint met een ochtendgebed om 9.30 in de kerk in Jorwert. Na een kopje koffie wordt er gewandeld en de morgen wordt afgesloten met een gezamenlijke meegebrachte lunch.

Begeleiding Renée ter Veer

Datum woensdag 29 maart 2023

Kosten 5 euro p.p. en reiskosten. We reizen gezamenlijk met auto's.

Voor elk bezoek hebben we overleg over vertrek en verdeling bij het vervoer.

18 Geld en GoEd, hoe we de wereld echt kunnen verrijken

“In *Geld en GoEd* onderzoekt Alain Verheij hoe mensen met hun geld omgaan, wat geld met ons doet en hoe we de wereld mooier kunnen door anders naar geld te kijken. Als theoloog zoekt hij op een plek die niet iedere moderne lezer verwacht: in eeuwenoude Bijbelverhalen. Die blijken talloze goede inzichten over geld te bevatten. Daarbij duiken Mozes en Jezus steeds weer op, twee visionairs die hartstochtelijk verlangden naar een nieuwe manier van (samen)leven. Verheij vertolkt

hun eigenwijze gedachten met humor en passie, waarbij ze steeds verrassend actueel blijken. Soepel loodst hij de lezer via Romeinse belastingen en manna langs de toeslagenaffaire en bitcoin. De tijden zijn dan wel veranderd, de mensen zijn dat niet. Nog altijd hebben we een complexe relatie met ons geld – nog altijd verlangen we naar rust, rechtvaardigheid en vrijheid.” Zo staat het – terecht - op de achterflap van het boekje dat in 2022 verscheen.

Het boek leest heel gemakkelijk, de inhoud echter is prikkelend en confronterend. Ideaal voor twee boeiende avonden: korte inleidingen, een enkele stelling en veel stof tot nadenken en gesprek.

Begeleider Yke Luinenburg

Data donderdag 16 en 23 maart 2023

Tijd en plaats 20 uur in De Schuilplaats, achter de Doopsgezinde Vermaning, Langestraat 62, Noordhorn

Ook in de omgeving van Zuidhorn worden activiteiten aangeboden.

Meer informatie hierover vindt u hier:

Leek: <https://www.pglo.nl/>

Niekerk-Oldekerk-Faan-Enumatil: <http://www.pg-nofe.nl/>

Aduard: <https://www.pkn-adiard.nl/>

Grootegast: <https://www.pkn-grootegastsebaldeburen.nl/>